

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II пов.
Конто вочт. швед. 143322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячної вартості 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 15 лей,
Волгарі 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Приперті до муру.

Загально відомо, що від кількох місяців пересувається пункт тяжості в європейській міждержавній політиці зі заходу на схід. Конкретно кажучи, пересунувся він тепер на німецько-польську границю, чи краще на німецько-польські граничні рахунки. Німеччина розвела останніми часами величезну кампанію за ревізію своїх східних границь. Ревізію хоче вона провести покищо мирними засобами на арені Ліги Націй і згідно з § 19. пакту тієї Ліги, який каже, що загальні збори Ліги можуть від часу до часу визначати своїх членів розглянути на ново трактати, які стали невиконавчими, або яких далі існування загрожувало безпеченству мира.

Останніми часами поширювано в закордонній, а особливо радянській пресі навіть вістки, що теперішній як і попередній польський уряд „моральної санації“, був схильний до далеко йдучих уступок Німеччині, з відступленням данцізького коридору включно, за ціну прилучення Литви до Польщі та за ціну Мемеля (Клайпеди). В зв'язку з тим писалося в тій же пресі про недалекий збройний наступ Польщі на Литву.

Колиж до Парижа поїхав німецький генерал Павельс для конференції з Радою Амбасадорів у справі будови німецьких твердинь на польському пограниччю, що знова стояло в тісному зв'язку з евакуацією французьких військ з Надренії, політичний світ став перед цікавим фактом. Не зважаючи на германо-польську політику Бріана останнього часу, ген. Павельс стрінув у Парижі величезні перешкоди у виконанні свого завдання саме через будову Німцями згаданих твердинь. Справу евакуації Надренії узалежнили там від ліквідації німецьких військових підготувань, що правда на дуже далеку мету, проти Польщі. Та всеж не зважаючи на те, сама Польща довгий час не казала авторитетного слова в усіх порушених угорі справах. Однак сказати його мусіла.

Дня 4. січня виголосив польський міністр закордонних справ у сеймовій комісії для заграничних справ велику політичну промову, яка була до тої міри дипломатичною, що з неї були невдоволені всі польські політики. А зате німці вели далі завзято свою кампанію за ревізією границь. На основі експозе Залеського можна було допускати, що уступчивість Польщі для Німеччини не така то неможлива і що більше, опінія політичного світа не виключала й комбінації з Литвою та Мемелем. В польській пресі розвинулася рівнорядно широка й завзята кампанія проти німецьких аспирацій і проти мови Залеського. Не остала позаду й німецька преса, що боронила права Німеччини до відомих територій, що належать тепер до Польщі.

Під впливом публічної опінії міністр Залеський найшов ще одну нагоду на те, щоб свою промову доповнити та зняти ясне і недвозначне становище до лянсованої Німеччиною ревізії польських західних границь. В неділю 9. січня виголосив він в часі інвагуаційного обіду новозаснованого т-ва для міжнародних справ у Варшаві вели-

ку промову, в якій між іншим зазначив, що німецька пропаганда і підготовча праця до ревізії польсько-німецьких границь є порушенням § 10 пакту Ліги Націй, яким усі члени Ліги зобов'язалися зберігати територіальну цілість усіх її членів. А далі дослівно сказав:

„Вірю, що буду виразником опінії цілого польського народу, коли скажу, що за добрі сусідські відносини з Німеччиною не заплатимо ніколи ціною ревізії наших західних границь. За ніяку ціну не відступимо ні одної пяди поморської або шлезької землі, яку нам забрано насильно, а яку нам назад повернула перемога права і справедливості. Кожний поляк знає, як дуже дорого для нас ці території. Без них Польща не може існувати, бо 31-мільйонний (?) народ у тих політичних і географічних умовах, що ми, адушиєсь, страждаючи відсутності доступу до моря. Тому кожний поляк не завагається ні на хвилину зложити найвищу жертву власної крові і майна для оборони тих територій перед всякими зазіханнями, звідки вони не походять“.

Таке поставлення справи повитало тим разом з великим аплявзом навіть уся права польська преса. Рівнорядно розвинулася газетний двобій між німецькою та польською пресою в справі інтерпретації § 10. і § 19. пакту Ліги Націй.

Отже нинішній керівник польської закордонної політики висказав наведені слова щойно тоді, коли притиснули його до муру німці своєю пропагандою за ревізією границь, переговорами ген. Павельса в Парижі та коли натиснула на нього польська публічна опінія. Можна думати, що Залеський говорив щиро та всеж ця його категорична заява появилася дещо

опіаненою, а орган Бенеша „Прагер Прессе“ твердить навіть, що була вона замовлена з Парижа тією комісією, що бере в імені Франції участь у переговорах з ген. Павельсом.

З уваги на те можна догадуватися, що урядові Пілсудського був донедавна цікавий і актуальний цей піднятий свого часу пропалагатором Панеєпрои Куденгове-Калергі, проєкт уступок Польщі для Німеччини за ціну Литви та Мемеля, проєкт, який дуже широко обговорювала вся європейська а в ще більшій мірі більшовицька преса, зв'язуючи його з війсьними планами маршала Пілсудського.

По заяві Залеського приходиться ствердити, що німецько-польських рахунків не можна вирішити в нинішніх обставинах мирними засобами, а тим більше не можливі вони до вирішення на терені Ліги Націй, яка не розпоряджає достаточними санкціями, щоб змусити котрогось зі своїх членів до ревізії власних границь. Німецько-польський граничний спір увязнити на довго пункт тяжості міжнародної європейської політики та стане постійною загрозою для європейської „рівноваги“. Нинішня імперіалістична Польща піде на уступки і то до бровильні тоді, коли опиниться в кліщах примусових військових обставин, коли її будуть тиснути до муру — так, як уже нераз тиснули, але тоді непотрібними будуть її добровільні уступки, бо все станеться і без них.

На імперіалістичному конику.

„Золоті думки“ п. Голука.

Одна „анальогія“. — „Українців це нічого не обходить“. — Сакраментальне: „nikt się nie zgłasza“. — Війна і право самообзначення.

Варшава, 14. січня 1927.

Того самого дня, коли в „Роботнику“ появилася декларативна стаття п. Т. Голука п. н. „Український університет — українська Господ. Академія“, Ваш кореспондент мав нагоду стрінутися з її автором. Користаючи з цієї нагоди, завдав він п. Голукові кілька запитів, навіваючи їх до деяких неясних місць у згаданій його статті.

— Що Ви розумієте під тим, що „УНДО“ своєю націоналістичною політикою запропащує справу українського університету у Львові?

— Адже УНДО стоїть де факто на становищі ірредентизму, відірвання українських земель від Польщі. Коли ППС стануло на становищі відірвання Конгресівки від Росії, то не ставило ніяких вимог до Росії, ані теж вимоги польського університету у Варшаві...

— Вибачайте, але тут мале непорозуміння. УНДО не ставить взагалі жадних вимог до Польщі крім одної, аби Польща виконала власні зобов'язання перед закордоном і собою, прийнявши певні відомі закони...

— Українців це нічого не обходить. Вони не признали ухвали Ради Амбасадорів, а законні, про які кажете, були прийняті теж проти волі українців. Тому не можуть мати претенсій до того, що самі негують. Я не заперечую права українському громадянству стояти на самостійницькому принципі й уряв-

ляти відповідну політичну тактику, що змряла би до відірвання українських земель, а то творення відповідних підпольних організацій і т. д. Однак з другого боку з такого становища має право витягти консеквенції польський уряд і приноровлювати таку тактику, яка йому вигідна.

— Чи до тої тактики польського уряду належить теж негування культурних потреб українців, ось нпр. українського університету?

— Я вже казав нераз, що оснування українського університету у Львові є слушним постулатом, як по суті, так і щодо вибору осідку. Однак практичний підхід до цієї справи є унеможливлений тому, бо нема нікого в українському громадянстві, з ким можна би на цю тему говорити. Найбільше впливова й найповажніша українська партія заняла таке становище, яке виключає можливість яких-небудь розмов з польської сторони. Тому теж думаю, що справа українського університету у Львові, яка набрала яскраво політичного характеру, стане актуальною щойно в будучому соймі...

— Вибачайте, тут знову заходить непорозуміння. УНДО чейже зовсім не рефлектує на ролі контрагента і стануло давно на становищі, що українські землі у Польщі репрезентує Українська Парламентарна Репрезентація...

— А я саме стою на становищі,

що Українська Парламентарна Репрезентація не є фактичною заступницею українського громадянства Східної Галичини та ще переговорювати в якихнебудь справах можна лише з тими, які представляють справжню силу в краю. Виходячи з того заложення, я був теж і є противником якихнебудь розмов з тими „партіями“, які є в більшій або меншій залежності від наших власних, польських, адміністративних чинників.

— Якже погодити те, що одні постанови краєвих чинників — маю на увазі призначення цими чинниками існуючої Парламентарної Репрезентації — Ви легковажите, з інших знову витягаєте як найдаліше йдучі, консеквенції?

— Коли говоримо про справи безпосередньо зв'язані зі Східною Галичиною, то всі мої погляди виходять з принципіального становища, що Сх. Галичина повинна належати до Польщі...

— Даруйте мені: чи принципіальним становищем соціаліста не повинно бути гасло самовизначення?

— Гасло самовизначення українці у Східній Галичині вже раз принорували і вислід відомий: прийшло до війни, яку вони програли...

...Не хотючи запускати у нетрі, безпредметової зрештою, дискусії, я подякував ш. інтерьюкаторові за його безумовно велику... щирість у висловленні таких досить оригінальних поглядів, які тут вірно списані та ще й авторизовані.

І. Кедрич.

Незалежно від вищевказаних теоретичних виводів, у варшавських соймових колах заперечувало, що т. за. комісія знайшла для справ нац. меншостей, яка радить три останні дні в присутності делегатів інтересованих міністерств, прийняла до відома звіт п. Голука про його подорож до Подєбрадів і рішила запропонувати Раді міністрів ужити конкретних заходів у напрямку переведення Української Сільсько-Господарської Академії з Подєбрадів на Волинь. Якими формальними актами мало би це бути поладжене, ще невідомо. Кажуть, що осідком Академії став би Луцьк або Крем'янець. (ж.)

Кубань в цифрах.

Прага, 13. січня 1927.

„Населення и хозяйство Кубанско-Черноморской области“ є назва статистичного збірника за 1922—23 р. (in folio 922 сторінки). Це колективна праця більше як 20 фахівців під ред. проф. Смірського.

Хто хоче дізнатися, що собою уявляє Кубань з ріжних боків, мусить прочитати цю грубу, цікаву книжку.

Книжка ділиться на три частини і приводиться в ній понад 500 ріжних таблиць, які яскраво в цифрах висвітлюють привабливість краю.

Зупиняючись лише на деяких.

Населення Кубані складається з 79-ти народностей — всього 3 і пів мільона. З них українців (які себе визнавали українцями) 475-485 душ; москвіти 272.109 д., „Росіяни“ (українці, які записали себе „росіянами“ (примітка моя) 2.292.901 душ; решти народностей приношу відомості лише про європейські: чехів — 3.610 д., німців — 37.217 д., болгарів — 2.152 д., сербів — 232 д., поляків — 11.785 д., англійців — 304 д. і французів 218 д.

Грамотних, коли відкинути дошкільників, всього лише 35,5%.

Освіта на Кубані:

а) В 1923 р. було 5 вишчих шкіл: Інститут Політехнічний, Педагогічний, Медичний, Сільсько-Господарський і „Раб-

фак" (Робітничий факультет). Студентів на високій школі 2385 і студенток 1437; професорів 364 (з них 27 жінок).

б) Початкових шкіл — 1207, учнів в них 214.689, а учителів 3351.

в) Середніх шкіл — 116, учнів — 17.449 і професорів 586.

г) Школи-Технікуми — 44, учнів — 3469 і професорів 343.

д) Шкіл посереднього типу — 13, учнів 435 і професорів 42.

е) Комуністичних партійних шкіл — 7, учнів — 505 і професорів 42.

ж) Курсів (видко політграмотні) 26, слухачів 669 і професорів 83.

з) Шкіл — ліквідації неграмотних — 87. Позашкільна освіта:

Бібліотек — 380, в яких 529.384 кн. Відвідувачів було 1.279.130.

Хат-читальні: 244, в них 77.354 кн. Читачів 154.588.

Освіта, порівнюючи з 1919 роком, значно зросла — бо в 1919 р. в початкових школах було до 6.000 учителів, а на одного учителя припадало від 30—50 учнів. Вищих початкових шкіл було 240 і середніх 120; але майже не було хат-читальні. Головним заняттям населення Кубані є хліборобство, грунт на Кубані плодотворний, глибокий чорнозем від 60 центим. до 100, всього землі 8.156.208 десятин, під лісом 1.965.057 десятин, а решта придатна для рільного господарства. 1923 р. був неврожайний і зібрано було хліба лише 90.955 пуд. (а до війни вивозилося хліба з Кубані 99.000.000 пуд. — 1913 рік). Крім хліба Кубань завжди була головним доставцем тютюну і так наприклад в 1917 р. зібрано 1.510.000 пудів — пересічно одна десятина давала 76 пуд., а в році 1923 — згідно зі статистикою Кубань дала лише 199.000 пуд. себто 12 проц. урожаю 1917 р.

Продукція цукрового буряка на Кубань почалася недавно, бо в часі світової війни і в часі 1923 р. десятина дала 826 пудів буряку — або цукру 1033 пуд., в той час у Росії з десятини брали 150—155 пудів, а в Європі 200—250 пуд. В 1923 р. було під цукровим буряком 767 десят. Кожна станція на Кубані давніше була немов би садком, а статистика 1923 р. показує, що і садівництво та огородинство зменшились. Так під садками було 19.000 дес., які складали 83.748 садків.

Під виноградниками було в 1923 р. 3.280 десят. (до війни 9.865 дес.) — урожай з десятини пересічно 200 пудів винограду, а 100 пуд. давало 60 відер вина. При спеціальному обслідуванні бжільництва в 1923 р. на Кубані було 345.000 вуликів — один вулик дав 18 фунтів меду і 13 ф. воску. Промисловість Кубані, як хліборобського краю, не дає цікавих цифр, але варто звернути увагу на інтенсивність пра-

Жіночі модні матеріали Шовки, Полотна Мужеські сукна

103

83—?

випуск 1927

ФІРМА
РОМАН
ЗУБИК
Львів, Галицька 16.

ці робітника — так відпочинку на 30 робочих днів в 1923 р. було 104 днів, а в липні навіть 119 днів, а до війни відпочинку було лише 44 днів.

Число безробітних в 1923 р. було 32.344 — сюди пораховані і чорноробочі і працюючі на духових праці. Торговля на Кубані знаходиться у трьох чинниках: до держави належать 93 установи, до кооперативів 101, до приватних осіб 1.992 уст. себто 973 проц. Сума оборотів чомусь показана лише за останню чверть 1922 р. — всього 2193 мільони карбованців. Обороти державних установ — 16 мільон., кооперативів 412 мільон., приватних 1621 мільон — себто 736 проц.

А Неручев — автор цієї статті — пише: „Беручи під увагу, що приватні особи применшують свої прибутки не менше як в 2 рази, державні інституції і кооперативи не мають ні можливостей, ні стимулів це робити, то ясно, що державна і кооперативна торгівля знаходиться ще в гіршому стані, ніж зясовують цифри.“

Сільсько-господарських кооператив на Кубані було 439, із тих 250 сільсько-господарських товариств; артілів 82 і комун 121. Осіб в комунах і артілях було 5.694, а в сільсько-господарських т-вах 47.104 осіб.

Залізниця на Кубані 1.710,087 верст, з яких більша частина належить до станцій і сіл, як членів акційних тов.

Довжина водного шляху 517 верст (327 в Кубань і 190 верст. інші річки).

Телеграфних ліній було 1.710 верст і телефонних 14.720 верст (до війни майже всі станції на Кубані були з'єднані телефонами).

В короткій статті не можна зреферувати 922 стор. статистики — тому ще вкажу на цифри — які висвітлюють медичну поміч і соціальне опікування. Лікарів було 421, фельчерів 560, фармацевтів 81, зубних лікарів 49 (7), акушерок 20. 7). Аптек 379, лікарських пунктів 138 на 2.237 ліжок — прийнято було хорих 35.691 особ. Санаторій 20 на 2.486 ліжок.

Соціальна опіка стояла ще гірше: Домів матері й дитини в Краснодарі лише 2 на 75 душ і в повітах і на 75 душ. Діточих домів в Краснодарі (2.000) душ на-

селення) лише 8 на 190 дітей і діточих за-хоронок 3 на 75 дітей.

Тепер, як видно з кубанських часописів, дітей, які не мають над собою стріхи, 2.500 душ, але зате вже більше є діточих притулків і в повітах. Школа, що не може детально ознайомити шановного читача зі своєю працею, але нещасною Батьківщиною.

Марія Омельченко

Уч мей в д чехів!

До дискусії на тему: „Якось то буде“.

(Стаття надіслана)

Голосна свого часу справа будови „Народного Дому“ на Богданівці та перенесення над нею дискусії в „Ділі“ дали мені притоку податі до відома українського загалу в Галичині, як то в подібних випадках поступають чехи. Нагоду до того дав мені часопис „Світ“, що випадково потрапив мені в руки. В ньому явився чеський Соціал Ярослав Гумбергер розповів, як то у них будуються великі соціальні домішки малих соціальних дружин.

Для пояснення тої статті подаю, що тут, у Чехословаччині, майже ніколи не доводилося мені читати, щоб в теперішніх часах якісь міста або містечка чи села відкинувалися до чеського загалу в справі помочі та домагалися збірок чи складок на свої місцеві цілі. Можна тут зазначити, що у чехів є інші матеріальні й культурні відносини, як у нас. Це правда, однак, думаю, годиться нам познайомитися з тим, що описано в наведеній мною статті, щоб ініціатори будови читальних домів чи інших народних інституцій у нас розважили передусім усі ті обставини, про які згадує автор у статті у „Світі“.

„Думаю про оті наші малі дружини по селах та містечках, де з малих домів та хат плавають також малі частини великої сили Соколі. На нашій провінції покійно розвивається широке арозуміння ідеї (Figner, Фігнера; а всюд такі арозуміє є бажання, щоб кожна і то най-

менша дружина, мала вже рід власний дах над головою, гарну білу сідло до лижів з гірською відбитвою Сокола й зі спиною; а першом усіх бажань є галерея з аляскамі, бо мати й аляска тільки, що мати у дружині аляска першої класи. Якщо шаста дружини усіхніється, часто має і одно і друге.“

В багатьох місцях міститься Сокол у своїх завісних домів. Як не має власної домівки, виглядає в таких обставинах якось чужою, зовсім як у піднямі. Соціальна дружина — то одна родина. Якже отже дивно, що ця родина тужить за родиним огнищем, яке може дати лише власна домівка? І так одного дня збереться шиді, спитають брата-скарбника, кільки мають заощаджених грошей, а коли він відповість тільки й тільки, тоді ціла справа реалізується висказом: „Ну — так, брати, тепер, здається, моглиб ми до цієї справи влятися“.

І настане велика рада. Ніхто, що тогочас сам не пережив, не знає, що за сильна та сльоза пострасть будування огоріє всіх членів. Колиб їм в тій хвилі брат-голова сказав, щоб поставили вавилонську вежу, то, здається, позвоять дошки на руштування, вапно та цеглу й зачнуть роботу. Як загально відомо, ми є певні, що поставилиб її до самого неба.

Першою журою є місні будови. Занимаючи від начальника громади, а на громадським писарі кінчаючи, ціла громада є за тим, щоб будувати на вигоні або на малій площі. Вибраний будівельний комітет обходить проєктоване місце довкруги, пробує, будує у повітрі, вірає, аж одного дня, якби нічого не сталося, заявить зібраним Соколом: „Вже місце маємо!“

А як повстають великі домішки малих дружин? Часами є дуже добре зужити на це громадські чи панські об'єкти. Є то не раз старі, мохом покриті будови, опущені, з вибитими вікнами, неначе мертвими відкритими очима, з потрісканими, неначе зморшеними мурми, а на їх любі спочине око будівельного комітету. Тут будови це звичайно коршми, шпихлірі, стаїні, возівні а навіть синагоги, а з того всього дається зробити гарна й велика домівка і то з галереєю.

І ось одного дня приїде будівельний, огляне будівлю, встромиць ніс до отвору в потріскані мурі та витягне звіти заяву, сформульовану власними устами, що з тої старої коршми може бути зовсім гарна соціальна домівка.

„Якже вона буде виглядати, в таких стилі“ — спитається якийсь член інтерпеліно. „Ну, зробимо її може в тогочасній стилі“ — жартує будівельний. Потім до-

МІХ. РУДНИЦЬКИЙ.

Два поети — два контрасти.

Рішпен і Рільке.

Майже одночасно вмерли два поети: один французький, другий німецький, яких імя було не відчині настільки відоме, що вся світова преса присвятила їм статті, а найкращі журнали — студії найважливіших критиків і письменників. Аж дивно якось єднати такі два імена: Рішпен і Рільке, під одним фейлетоном. Лише смерть може своїм білим рантухом робити такі зрівняння. Між членом „Французької Академії“ 77-літнім бурхливим Жаном Рішпеном і 51-літнім Райнером Марією Рільке, одним з найсмирніших, хоча й найбільших, сучасних німецьких поетів було так мало спільного, як лише може бути між двома протилежними вдачами, уявами, світоглядами, звичками, ідеалами, засобами та шляхами творчості. А що найлегше переводити паралелі між різними контрастами, тому й не диво, що ці дві смертні тини блимають перед очима як два спомини різних підсонь і різних життєвих пригод.

Жан Рішпен був поетом, якому природа дала найкращий дар: до смертної здоров'я та досмертну молодість; Райнер Марія Рільке прийшов на світ, мов гість на землі, з якої може кожної хвилини відійти в крашу сферу, де не дошкулює тіло. У Рішпені кипіла гаряча мішана кров з під неба Африки — здоровенного батьки Француза і матері Румунки. Рільке вродився в Кв-

ринті у старій аристократичній, себто виснаженій родині. Обидва мандрували чимало; але Рішпен гнала з місця на місце потреба витратити надмір своєї фізичної енергії у професіях, де вистачали мязи. Рільке переїздив з Чехословаччини, де виховався, в Німеччину, Україну, Росію, Швейцарію, Францію, мов пацієнт, що шукає зміни клімату, завжди зачинений у кімнати, мов теплична квітка. Рішпен шукає пригод і авантур; спить на землі, а дивиться на зорі, тому, що не має даху над головою. Рільке лякається кожної зустрічі з матеріальними предметами і втікає у світ власної уяви, яка розквітає блакитними квітами при заплісневих віях.

Фізична організація Рішпена відповідала вповні його світоглядові, так само як Рільке. Коли хочете бачити образ поета, що вірить у силу матері, її чар, у розкоші змислів, у насолоду безпосередньої зустрічі з річчю, яким пливе буденний намул і веселкова, цілюща течія, уявіть собі кремезного атлета, з ясним чолом, безжурним обличчям циганськими кучерями, у театральній позі фільмового змаг на акробата чи „салюнового льва“. Це Рішпен — божок жіноцтва, король кабаре-вих співаків, декламатор, прелест, віцевий промовець, бозожонний зайдиголова. Якже ж має виглядати письменник, якого поезія нагадує найрізніші зтихання романтиків — Шеллі, Новалиса або Лямартина? Рільке це заблуканий у сучасність середньовічний чернець; його тіло, немов прозирає від духового скупчення; тільки уста

тремтять від слів шепотливої молитви, а великі очі палають від містичної задуми.

Чи з цих найзагальніших рис їх зовнішньої постаті не можна вивести всієї їх життєвої та письменської кар'єри?

Рішпен стоїть на землі так міцно, має такі плечі та п'ястуки, що навіть ворота святині Полімінії, які відчиняються лише на гасло її жерців, стоять перед ним настій, немов би з страху, що він у силі їх виважити. Коли він кладе на книгарські полиці свої строфи, що осмілюють нужду та красу життя вуличних волоцюг і бурляк („Жабрацькі пісні“), а вслід за цим кидає суспільності „Богохульства“ — він робить це з таким розмахом, самовпевненістю та обуренням, що вся суспільність теж стає обурена, і Рішпен на протязі одної ночі стає „славний“. Він нагадує мені чомусь крієру Шалапіна, який навіть як артист імператорської опери міг собі дозволити на сцені „Дібушки“ при супроводі всієї аудиторії. На царським дворі казали, що хто має такий голос, то може бути навіть революціонером. Так само ввійшов Рішпен до „Французької Академії“, найбільше консервативної французької інституції, яка в силі школи вибачити письменникові навіть безбожність, матеріалістичний світогляд і пролетарське бурлякування, коли він володіє талантом красномовства.

Рільке, коли його запрохали до новоствореної берлінської „Академії письменників“, — відмовився від цієї почесної, бо він не міг уявити собі приналежності до якоїнебудь

організації, навіть поетів. Коли він жив у Берліні, у найближчій сусідстві товаришів пера, ніколи з ними не зустрічався і з острахом виминав усі „слави“. За все своє життя не давав він про себе ніяких біографічних, ні бібліографічних даних тим, які звертались за ними до нього. До Парижа втікав лише тому, що це, на його думку, місто, де людина може почувати себе найбільше самотною. Увесь він був заслуханий у собі; ходив по землі мов навшпиньки, вдовольняючись грою лише на вулиці, про які він старчало йому мріяти у чотирьох стінах кімнати.

Поезія Рішпена це пісня, яку можна відспівати хором, перед аудиторією, віддекларувати із сцени, щоб зібрати бурю оплесків, захопити безпосередньо, обурити, приголомшити.

Поезія Рільке це притишена псалма, у півсутінку. Рішпен хоче всьому світові сказати, чим він радий, від чого плаче, в що не вірить, проти чого протестує, що пережив, так само прилюдно, як і хоче це явно розказати. Рільке сповідається нишком перед самим собою, в ефемерній задуманій грішника, важить кожне слово, лякається його звуку.

Обидва поети — представники одного з характеристичних змагань сучасної творчості, хоча які далеко своїми контрастами. Для Рішпена на першій місці стоїть зустріч з дійсністю: її смутки та радощі, її ре-їти для неї самої; він кричить: хочу жити, хочу нових вражень, хочу нових досвідів! Рільке шукає глибини переживання. Але він не потребує чути за ним у зміні

БАЛЬ

Українських Студ. Політех. 7-го „Основа“ у Львові відбудеться в суботу дня 19 лютого ц. р. в салях „Народного Дому“ (Рутовського 22)

дає, що плани привезе за яких 14 днів і відістане.

Між тим дружина приготувалася до праці. Скоро улажується кілька забав, а до кінця з них іде на будову. Зарядитися збірку, продавати уділи, а молоді сокирки продавати паперові пеголки, якого то матеріалу, хоч він зовсім несподіваний, а огляду на милі повинні доставляти ніхто не відважиться відкинути. Все для нової комівки! Коли би брат-староста прика-зав привезти 10 возів яєць, то брати пев-но заложили би раціональну годівлю ку-рей. Одне, Богу дякувати, гімнастична саль не с такою будівлею, як Карл м ст в Празі, і не потребує такого матеріалу. Будівничого очікується неначе нового Ме-сію. Вкінці він приїде, покаже та висенить гайну ліній, пояснить образ нової будови, і коли все вже порішено, випне гордо груди і проголошує певно, що в понед-лок можна буде зачати бурити. Брати стискають йому руки, він борониться, а в понедлок захищається дісно ст ра будова коршми в смертельній агонії під черпани ударами джогана. Між тим бу-дівничий бігає, слідить, приказує. Всюди рух, а над усім домінує радість Соколів: Будемо мати власну нову домівку!

Праця братів та сестер починається пе-тером. Прийдуть з фабрик, з канцелярій хлопці та дівчата, зі школи від науки — і всі хапають за лапати, мотки, тачки залишені робітниками, а дистанції поучен-ня будівничого, як і що робити, беруться до найтяжчої праці. І так повстає на бу-дівлі друга шхита. Тільки, що вона не бере ніякої платні і зовсім не дбає про 6-годинний час праці.

Кожний метр викопаної ями, кожна тачка вивезеної глини, кожне подання цег-ли є дійсності втіленням сокильської ідеї: „Працювати“. Тож кожним рухом м'язів Соколів окі ця ідея реалізується.

Один старший брат, перехрещений на будівельного радника тому, що дає вели-чезну кількість рад, записує години праці членів. Нагородою та премією є тут сві-домість доброго дла. Що праця не об-цяється без жартів та жартівливих пере-мірок, це зовсім здорове і зрозуміле.

За якийсь час будова є в тій стадії, що будівничий прибирає торжественну міну та заявляє, що вже скоро зачнеться прав-дива праця, себто сама будова. І знова приходить вечером брати та сестри, міша-ють вапно з піском, возять цеглу, пісок і адається, дуже радо хотіли би працю-вати без перестанку. Сокильська домівка

живий черзі пригод, у шумі юрби, на дві чаш кохання чи алкоголю, справжньому поетові, в рить він, вистає вид опадаючого листка, промайнулої на овиді птахи:

Ich habe keine Geliebte, kein Haus,
kein Geld, auf der ich leb.
Alle Dinge, an die ich mich gebe,
werden reich und geben mich aus.

Прирівняйте цю сповідь із зая-вою Рішпеня:

Любов, яку я чую, яка мене так

Вона — не непорочна і не платонічна.
Не ніжний бішконт у домі конфі-
тури,
Любов це тіло, справа гігієнічна.

Не дивно, що Рішпен написав найкращі свої твори в добу, коли тіло та його потреби були най-сильніші — у довший молодості. Так само як Рільке у тій добу, коли го-поси тіла ставали шораз слабші: чим ближче підходив до гробу. Перша доба молодечої твор-чості Рільке, коли він зверхнім виглядом та манерами нагадував „сальонового льва“ та крикливого футуриста, тривала коротко, як і перші поетичні спроби. Він вхо-див шораз глибше в себе і шораз більше забував про весь зовнішній світ. Рішпен ішов у зовсім проти-лежним напрямку: з дикого жереб-ця і бродяги, збунтованого проти всіх і всього, ставав шораз оль-шим звеличником усіх радощів то-вариського та суспільного життя. Недурно на його славу працювали такі артисти як Сара Бернар, для якої він писав пєси або Іветта Жіль-бер, що розносила по світі його цісеньки.

росте. Що-дня виразніше виступають її домішні обриси, одначе середина її має ще такий дикий вигляд, що подобає на вхід до пекла. Та ось приходять малярі, столярі і шлюсарі — і ніхто не може ска-зати, як і коли сталося те чудо, що од-ного дня стоїть тут домівка готова, зов-сім така, як собі всі бажали. Біла, з гіп-совою підбиткою Сокола, сталеві з льо-жами, простора сцена також; а найбільше радуються всі, що та домівка не мала і не скромна, але велика, простора й пишна.

Брати й сестри ходять з місця на місце, не можуть надивитися на всю ту красу! Аж брат-начальник мусить на них крикну-ти, щоб не розвалили того, що щойно по-ставили. Ну—а потім пишеться до Праги, щоб на святочну академію прислали якийсь квартет, або щоби взагалі хтонебудь з центра приїхав. Хотіли похвалитися сво-єю блюю красавницею—домівкою.

Прочитавши уважно цей опис будови чеської сокильської домівки і наші ініці-атори мусить застановитися найперше над відповідним місцем до будови, а відтак, чи на десь між ними таке число свідомих та охочих людей, котрі стали би членами будівельного комітету, далше, чи ком-тет той має вже яку зібрану готів-ку на заплата вступних робіт і чи мо-же він рахувати на поміч сокильного та ширшого інженіра, котрий піднявся тої бу-дови і став відтак душею цілого підпри-ємства, а вкінці, чи комітет може рахувати на одушевлення і поміч загалу, який попри платні робітників безінтересовно станув би до праці. Якщо таких умовин в якійсь місцевості нема, то не повинно приступати до будови ні читалень, ні „На-родних Домів“, ні сокильських домівок, бо може відтак вийти таке саме, як з будо-вою „Народного Дому“ на Богданівш у Львові.

Прага, грудень 1926.

Мих. Стахура.

З огляду на те, що епідемія гриппу нагаль-но по-ширюється, пам'ятайте, що **BIOMALZ** дієтичний віджив-чий препарат, пи-томими предметами зміцнює все тіло і дає відпорність проти інфекції, скріплює організм підчас недуги і ре-конвалесценції, береже перед ком-плікаціями і заняттям віддихових провідів. Можна дістати в аптеках і дрогеріях. 1 44

Рішпен — тип француза, з усіма основними рисами французької умо-вості. Його поезія — ясна, льогіч-на, аж надто красномовна, надто зраціоналізована, патетична, із силь-ними суспільними та еротичними тонами. Рільке — європейець, на якого творчість складалась різні культури; у німецьку мову він славянську мільодійність, (під впли-вом чеських народних пісень); за-своїв собі основно французьку культуру та мову, якою дивував і німців і французів; не почував себе земляком у ніякій країні; став одним з найякших представників сучасного містицизму в літературі. Рішпен жив з поезії; Рільке жив лише нею.

Як оба жили, так і вмерли. Ріш-пен поїхав зимою до „Бульонсько-го ліску“ режисувати фільму із свого „Волоцюги“ і там просудив-ся. Зловив, що має 77 літ і що не в льно йому вично приглядатись во-лоцюгам. Рільке нездужав довгими роками і помер на дивну недугу: левкамію, при якій людина тратить шораз ольшше тлєць крови, які пе-ремінюються в білі. Найсильніший спомин дивив по собі Рішпен як життя і смерть, оаьдора людина, що всіма формами кохала життя; Рільке як удуровлена тіль чистого поета, адивленого в повислу над ним ру-ку цілющої смерті*).

* Теорія обох письменників позавати запис Рішпеня достульна тільки для тих, що можуть читати його в оригіналі, над-то відомо фігура у французькій літе-ратурі. Теорія Рільке вийшла всі в „Літ-Устатку“.

Жиди й українці.

Дальші два українські голоси в об-хідній анкеті львівської „Хвилі“.

І.

Під кінець минулого року львів-ська „Хвиля“ звернулася до пооди-ноких українських громадських ді-ячів з двома запитанн:

1. Як повинна взаїмно уложитися націо-нальна, суспільна і культурна політика обох народів, щоби увільнити взаїмні від-носини від непорозуміння і неприхильності, а влекити згідливе і позитивне співжиття обох народів?

2. Якими позитивними засобами повинна змагати до тієї мети інтелігенція і публі-цистика обох народів?

Досі надрукувала „Хвиля“ чотири анкетні відповіді. Дві з них: през. Ю. Романчука і д-ра Ст. Бар на — реферували ми вже на сторінках нашого органу; з двома дальшими: д-ра Льва Бачинського, голови соц-радикальної партії та відомо о гро-мадської діяча і старого парл-ментариста д-ра Т. Окуневського — ось тепер знайомимо наших чи-тачів.

Др. Л. в Бачинський думає, що відносини між українцями і жидками в Галичині тепер не погіршилися. Давніше жидівська ма а давалася використовувати польськ-ій шляхті до гн-блення українського народу, до видирання йому політичних прав. Тепер ті часи минули. Жиди почали нести свою окрему національну по-літику і перестали мішатис до поль-сько-української боротьби. Внаслід-ок того ситворилися добрі відно-сини між українським і жидівським народам. Переслідування жидівства в перших літах польської держави і люті переслідування українців та спільні тераннія ще більше сцем-тували ті приязні відносини.

Український селянин і робітник живе в найкращій згоді з жидівським робітником, дрібним купцем і дрібним хлібоброом (?!) і далі так будуть жити та мусять разом боротися за політи не й економічне визна-чення. Якщо в останніх часах повстало непорозуміння між українцями і жидами, то те непорозуміння не впливає і не може впливати на взаїмні відносини між обома народами, а обмежується лише до суперечки між певною групою жидівської й української інте-лігенції. раціональній жидівській й україн-ській класи не звертають уваги на спори, що повстали між журналістами (?!), на тему польсько-жидівської угоди або атен-тату Шварцбарта і ті спори не є в силі поряжнити ті класи між собою.

Позбавлення всяких політичних прав у-країнського і жидівського народу, е-оно-мічна нужда, в якій живе український селянин і робітник та дрібний купец і ро-бітник жидівський, все еднатимуть ті вер-стви до спільної боротьби й оборони сво-їх нте ес, а саме життя і спільна неволя вказує засоби, якими прийдеться кори-стуватися в тій важкій боротьбі.

Значна частина жидівської інтелігенції і багате купецтво, як також деяка части-на української інтелігенції і ті боротьби не буде брати участі, бо ті люди взагалі нездатні до боротьби і вони без різниці нац-ональності та віросповідання разом нападуть в передлокою гнобителі в най-кращій згоді (?!), коли в тому самому часі працюючи маси обох народів теж згідно будуть боротися за своє визна-чення.

Не можна заперечити, що значна части-на жидівської інтелігенції і багате купец-тво в значній мірі причиняється до наза-дання польського характеру східно-галиць-ким містам, головню у Львові — в білий день не знайдеш ніякого українського на-пису над жидівською крамницею...

Жиди-купці не хочуть розмовля-ти з українською клієнтелею по українськи, жи-ли-адвокати нехтують українську мову в судах,

одначе ніхто з чесних українців не мо-же обвинувачувати всього жидівського на-роду за те, що нечисленна есрства (?!) того народу дається уживати за знаряддя польонізації українського народу на його землях — так само, як ніхто з розсудли-вих жидів не буде обвинувачувати всього українського народу за жидівські погро-ми, які — на жаль — діялись на галацій-ській Україні з намови чужих еле-ментів.

В інтересі обох народів було би бажан-е, щоби жидівська інтелігенція, а перш усього публіцистика не забувала, що знач-на частина жидів і жидівська земля, щоби та частина інтелігенції старалася зрозуміти визвольні змагання українського народу, щоби познайомилася з його мо-вою і літературою; а з другого боку, щоби українська інтелігенція і публіци-стика пам'ятала що жиди, як і від віків за-

селяють українську землю, набули право до дальшого людського життя на тій землі (хтож із того праця відмовляє? — Ред.) та що той рухливий народ може бути помічним у визволенні українського народу.

Не дражнити себе взаїмно і не помагати спільним ворогам гнобити другий народ — ось що повинно бути девізою діяльності інтелігенції обох поневолених народів.

Хто уважно слідкуватиме за дум-ками, що червоною ниткою тяг-нуться у відповіді д-ра Льва Ба-чинського, той побачить в цю штуч-ність цієї політичної акробатики, обсотаної „добрими“ фразами ста-рого, з цвлого лібералізму. Цей цвілі не відсв-жила і нова фразе-ольгія з арсеналу його партії його органу („працюючі люде“ і т. і.) Зрештою до висловлених думок шан. керманія соц-радикальної партії в інтересуючій нас kwestі ще матимемо нагоду повернути.

Радянська Україна.

Партійний перепис.

Вслід за загальним вселюдним перепи-сом населення на Україні має відбуватися партійний перепис. До нього йде велика підготовка в центральному комітеті КП(б)У. Харківський „Комуніст“ пише, що на У-країні прийде переписати коло 200 ти-сяч членів і кандидатів до партії, заре-єструвати біля 10 тисяч парт. осередків і кандидатських груп, а також до 700 ра-йонних і інших партійних комітетів. — З наведених цифр бачимо, скільки кому-пів виконує нині на Україні диктатуру. Цифра 200 тисяч не означає числа кому-ністів на Україні, бо вона містить у собі і кандидатів. Звичайно число кандидатів до партії перевищує число самих членів партії. Можна сміло твердити, що тепер на Україні нема більше як 80—90 тисяч комуністів, і та маленька купка людей па-нує неподільно над 28 мільонами украї-нського населення. А що в партії є не біль-ше як 25—30 відсотків не територіальних, а правдивих українців з уродження, то вийде що над 28 мільонами населення, в я-кому Українці творять аж 85 відсотків, па-нує біля 60—70 тисяч комуністів не Укра-їнців.

Будинок літератури ім. Василя Блакитного.

Дня 5. січня ц. р. відбулося в Харкові врочисте відкриття будинку літератури ім. В. Блакитного. У відкритті взяли участь представники всіх урядових, громадських і партійних установ, а окремими привітаннями виступили представники Центрального Ко-мітету КП(б)У, літературних угрупувань „Варяги“, „Плуга“, „Молодняка“ та „Гарту“.

Академія наук.

Харківський уряд затвердив проект пе-ретворення науково-дослідної катедри історії України при Академії Наук в на-уково-дослідний інститут. На чолі інсти-туту стане акад. М. Грушевський. — На-уковий співробітник Академії в Парижі Ілько Боршак повідомив Академію, що він знайшов у Паризькому Національному Музею невідомі досі до-кумент генерального писаря гетьмана Ма-зепи Орлика та його небожа Войнаров-ського. Документ відноситься до часу переходу Мазепи на сторону шведського короля Карла, коли велися переговори з Францією та Швецією про українсько-шведський воєнний союз та про незалеж-ність України і її відокремлення від Росії — в часі досліджування архіву ржишев-ського монастиря знайдено цінні, досі не-відомі матеріали з історії козацьких та гетьманських на Україні. — Академія наук ро-бить перед урядом заходи в справі наукової поїздки проф. Гумецька до Липська, а співробітниця історико-фільологічного від-ділу Грешенської до Ларвика і Лондону. Крім того старається Академія про ви-сылку керманія габраїстичної історичної комісії і Галаїта до Берліна і Парижа для зібрання матеріалів у справі участі жидів в європейському революційному русі.

пам'ятки: ідний шквал — це на-родна фортеця, це панний заліст в добу ляховити!

не бачучи вже сонця, полетів у підстрів

не бачучи вже сонця, полетів у підстра-
бах від вершка до вершка.

На право від мене зашлепетіло щось
у воронах: «Чап-чап-чап-чап...

Ще, це тільки дубовий лист, що так
цупко тримається дерева, зводять тепер
пучок мисливців і примушують серце забу-
тись швидше.

Але ні... Попри шелест дубового листя
попри тріскіт сухих гіллячок, чути якийсь
уважний, обережний крок...

Рука щільніше обіймає шийку прикладу, падає легенько як британ, дотикається вивчка стрільби, очі як стріли вбігли на край ліса.

Ізза купів молодичина висунулась тов-
ношняя, граніозна серпа. Хвиляку довго
підрали вітер, але не чує мене. Бо ві-
тер від неї. Вспокосна виходить на по-
ле... А за нею, недовірчивий, осторож-
ний і сто раз більше боякий — серпук.
Довго стояв у корчах, виславши любя-
на розвіді і щойно тепер відважується
вийти.

Ледви помітно підноситься вгору дуло рушниц. Ось мушка досягла вершині. Іде далі вгору, за хвилинку стає на грудях...

...„Ангели співають,
Бога вшановують,
На небесах і на землі
Мир проповідують.“

Хвиля сильнішого вітру принесла в собі звуки далекіої козяди. Розбігавшись дошкрати села по снігових надрах і добігав до мене, схованого в кути зіпшину.

Дуод рушніці опало, палень не тора
пів язичка.

Різдво — свято мира і любови, а за
був осн. то коляда пригадала його тож

...„На небеси і на землі
Мир проповідать“...

Мир тобі, звірину, на нині і на всі дні
великого свята.

(αλκτιον 'linka.

Кожний Українець (ка), кожна українська установа обов'язані зложити дар на „ковбасу“ для „Рідної Школи“.

Кожний Українець (ка), кожна українська установа **обов'язані** зложити **дар** на "коляду" для "Рідної Школи".

Ніяка інша українська установа не уповажнена відкликатися в січні до народньої жертвенности.

4-7

школу. В селі Бутинах, жовківського повіту, господар Олекса Шелюх обвинуватив

свідомо фальшиво Михайла Кудрика, що цей підпас плебіситу в с. Бутнях голосував за введення польської школи в с. л. Вражений цим Михайло Кудрик, свідомий український громадянин, обжалував Шелюха перед пов. судом в Мостах за образу честі. Однак суд увільнив Олександра Шелюха, мотивуючи це тим, що це не є ніяка образа ані ганьба для Кудрика, бо становить людність національності, "русинської" знайомої жмички є в маркантній якості супроти більшості населення польської держави. Проти цього увільнення

апеляційний суд на розправі для І. С. Г.
п. р. присуд І. суду затвердив з тих са-
мих мотивів.

— **Кривавий податок.** У Мізуні Стрім, повіт Долина, прийшов ексекютор стягати «податок» від селянина Сова: лісову кабу в гартій сумі 137 зол. Цей не жа грошей. Тоді ексекютор поклякав до помічії вліз та начальника місцевої жандармерії, щоб забрав Сова корону. Сова і розпущі, що вибирають йому останню худобину, розрізав ножем живіт вилта і стрілив до жандарма, який відповів стрілом і перебив Сова груди. Вилт помер.

— З товариства „Українська Бесіда“ у Львові Одержуємо таку відповідь: Повідомили наших Членів.

Однаке кинена там ідея реформи не

Найновіші проекти устрою польсько-
го шкільництва й українські середні
школи.

Однаке кинена там ідея реформи не пропала, лише мов ті дрижджа викинула фермент і ждала відповідного часу, щоби знову прийти на денний порядок.

Шаліла скажена війна, гинули мільони людей, пропадали небуденні пам'ятки культури й штуки, але ідея не згинула, бо ідея безсмертна.

І як тільки зоря волі заблิสла над Польщею, збираються знову делегати учительських товариств зі шкіл всяких категорій з Королівства, Познанщини і б. Галичини в м. серпні 1917 р. у Варшаві, в січні 1918 в Кракові, в серпні 1918 в Пйотркові, в січні 1919 у Варшаві, а вкінці в квітні 1919 в Варшаві, на який то зїзд прибуло понад 800 делегатів з усіх дільниць Польщі та з усіх родів шкіл. Цей зїзд названо учительським соймом. Звіти з тих зїздів від 1917—1919 появились в трьох частях видавництва п. з. „O zyk ię polską“, і з того то жерела мусить черпати кожний, хто хоче знати голос широких учительських кіругів в справі, яка нас тепер цікавить.

На тих з'їздах винесено одноголосні або майже одноголосні постанови, на яких оперлася опісля програма праці шкільних властей.

Поминаючи інші справи, що були предметом нарад тих візів, піднесу лише, що вісю, довкола якої крутилися всякі наради й дискусії і яка ще й нині розгортає полемізацію ст. рони — була kwestія концешії 7-літньої всенародньої школи і 5-літньої гімназії.

вано й дискутується ще й досі, бо прихильники цієї концепції зискали сильного сторонника в особі міністра Бартеля, що дня 26. XI. 1926 р. підчас промови на бюджетовій комісії сказав, що „вихідною точкою є перш усього семикласова всенародня школа і т. і... бо ніхто не слідкує шкільного устрою — не може бути позбавлений спомогти осягнути найвищу освіту“.

Автори цієї концепції, йдучи вслід за реформами, які вже переведено на Заході, як нпр. в Америці, Швейцарії, Англії, Німеччині, Франції т. і створили концепцію тзв. єдиної школи (szkoły jednolitej), опися поправлено це на єдності шкільництва (jedność szkolnictwa), бо на заході лунали вже тоді кличі: allgemein Volksschule — Einheitschule, national education — école nationale, опися école unique і т. і.

Безпосереднім товчком до відновлення кличів була шаліюча війна, що здештякувала правдиву інтелігенцію, а мізерна мірнота заливала всі уряди. Всім воюючим державам грозила небезпека: остати без дійсного інтелігентного проводу. І тоді то Бетман Гольвег пригадав собі геніальну промову Г. Кершенштайнера, яку він виголосив на „Deutsche Lehrerversammlung“ zu Kiel, Pilsingten 1914, і кинув клич: „для спосібних всі дороги стоять отвором“ і видано тоді такі книжки, як: „Der Aul leg dar weg. sten“, „Aulsee e der Tschugen“ і т. і. Франція теж не хотіла лишитися в хаосі, тому й її учителі, що стояли в окопах на

фронти, видали книжку: L'Université Nouvelle p.r. «Les Compagnons», Paris 1918 де теж кинули ключі до кар'єри ouverte au talent, place au talent, place au meilleurs і т.д.

Польські педагоги пильно ловили звуки, вичували їх і почали перешіплювати на рідну землю. Оскільки не цілком ясно зрозуміли вони ті клічі, бо не доглянули, що всюди на заході дальша шкільна освіта спиралася на зрізничкований всенародній школі, що вже тоді брала на увагу ступінь успосіблення дитини, а голосили в себе тавтологію семилітньої загальної єдиної школи (7. letniej powszechnej szkoły jednolitej), в якій — як казали — 1) до 4-того а щонайменше до 13-ого року життя наука (nauka) повинна відбуватися в одній і тій самій шкільній формі і на тих самих виховних основах, бо аж до того віку — від самого року життя почавши — психіка дитини загалом не змінюється... (мотив психологічно-дидактичний); 2) кожний громадянин повинен у будучині одержувати мінімум освіти; те мінімум освіти повинно бути рівне для всіх, а тому, що його можна досягнути ледви в добі до 14-ого а що найменше до 13-ого року життя включно, то до того часу наука повинна бути загальною і одною, а доперва від того віку може вона різничитися, або що й гімназичну науку слід доперва тоді розпочинати (мотив суспільно-демократичний.)

Не такко зрозуміти, що такі сформульовані квестиї не є досить

НАДІСЛАНО.

За надіслане Редакція не відповідає.

Склад годинників в і біжутерії Юлія Домбровський **Львів,**
Лев Розважівський **вул. Академічна 2.**
Поручає: годинники першорядних фабрик по найнижчих цінах. — Приймає всякі репарації, що входять в годинничарсько-ювелірський обсяг.

ности відложити до дальших, чергових статей.

Одначе рішенням моментом тут є — не казуїстичне медитування (нехай тим турбується красне Т-во!), але принципове розуміння великої для української інтелігенції потреби, справді дуже великої потреби чинного, особистого, зрештою невеликого, але на деякий час систематичного труду для справи, котра повинна нас потрохи піднести із практично-організаційного уро-вня, покищо (на жаль!) страшенно при-тиглого, неможливого до порівняння з організаційними досягненнями навіть чор-них рас.

Всячина.

Кришталний ясновидець. Скеп-тики, що не вірять у надприродні себто незрозумілі дотепер науково сили людини, можуть знову хитати головою. Віденські ясновиди зробили кілька досвідів під дуже суворим контролем із сном одного фа-бриканта Ернестом Л., який у стані гіпно-тичного трансу бачить незвичайні дива. Він держить у руці якусь кришталну ку-лю, яка дає йому змогу читати в минулих подіях з незвичайною ясністю. Бачить себе напр. як трьохлітню дитину, описує з точ-ністю місця та координати, де ніколи не бу-вав, передає факти, які перевірені згоджу-ються повністю з дійсністю. Вчені здивовані такою силою ясновидіння зробили з ним експеримент, чи він не зможе теж загля-нути поза завіси майбутнього. Угніпаю-чи даний приказ, він описав точненьку сце-ну, яка повторилась три дні пізніше в ким-саті в якій він сидить. Ця сцена була до-статньо вибірковою. Він побачив у ній якогось старого добродія, що мав перед собою на столі різноманітні предмети, вимахував ху-стиною, кидав предмети у повітря, пускав червоне полум'я. І справді: ніхто не знав, що туди замовив один професор відомого магіка, який в означений день, в означений годинний виконав усі ті рухи, які в своїй за-літнонастанові уяві бачив ясновидець. Мо-лодець з кришталною кулею. «Є більше див на небі й на землі, ніж мріяла про це ваша філософія» — сказав давно Шекспір.

Посмертні згадки.

о. Володимир Чайківський, парох Загочева і вислужений балтгородський декан, помер 10. XII. 1926 в 67 р. життя. Похоронений був людиною снідою і широким па-ростом. Жив у гірській білій парохії, звід-ки в р. 1914 мусів утікати до Відня перед москалями. Вернувшись застав усе знищене до тла, одначе всі удари і втрати перене-сив спокійно. Від 1918 р. мав постійно тру-тити в своїй хаті і все був під надзором. Ціле життя широким було служив свій ідеї і був широким відданим українцем. В. И. П.

ОПОВІСТКИ.

Сходина українських адвокатів в Дрогобичі. Де статуту Союзу Укра-їнських Адвокатів Стрия, Дрогобича, Сам-бора скликають сходина своїх членів на день 23. січня ц. р. в неділю в салі На-родного Дому вул. Стрийська ч. 12 о го-дині 12 в полудні в Дрогобичі, з слі-дуючим денним порядком: 1) Звіт з по-одиноких делегатів — д-р Гуркевич, д-р Павливський і д-р Калуський. 2) Перспек-тиви української адвокатури д-р Роман Домбровський з Миколаєва. 3) Справа правничого часопису. 4) Внесення. Проси-мо всіх товаришів прийти на ті сходина. — Д-р В. Гуркевич делегат Самбора, Д-р В. Павливський делегат Дрогобича, Д-р В. Калуський делегат Стрия.

Комітет допомоги вдовам і си-ротам по священниках у Львові (ул. Доминиканська ч. 11) звертається отрим з закликом до священичків жінок львівської єпархії, щоб негально, а найважливіше до жінок сім'я виконали безумовно отсі до-ручення: 1) організували до-аналіти Ко-мітети і по думці відомої нашої відомої збірники, поклали від сім'я, місячні чи то кварталні дати на будову дому. Почни до цього повинні дати з правила пані де-канова, а коли це неможливо, то наша особа діяльна в деканаті; 2) зверталися за жертвами не тільки до священичків до-мів, але й до тих світських осіб, що ви-шли з священичої родини; 3) просили свя-щенників, щоб жертвували один акцист да Стретення на бідні вдови та сироти; 4) просили при кожній посідці грошей до нас рівночасно докладати анкету жер-тводавцям; 5) подали нам докладні адреси тих осіб, що відмовили допомі, щоб ми самі до них направили. Ні одна свяще-нича жінка не може і не сміє ухилитися від цього обов'язку. Хто не може допоміти

грішми, нехай поможе своїми впливами і працею. Треба братися до праці енер-гійно і завзято, щоб раз бодай зробити щось для своїх найближчих і найбідніших. Не чинім на нікого. Вже 120 літ думають про нас інші не додумалися до нічого, то-му тепер подбаймо самі про себе. — Н. Дзержинська, голова. Ст. Лежоговська, се-кретарка. 1-1

Загальні збори адвокатських па-лат. Дня 5. лютого ц. р. відбудуться За-гальні Збори Львівської Адвокатської Па-лати о годині 4 пополудні в ратушевій салі у Львові. Між іншими справами на денному порядку є вибір третього Віце-президента Палати, українця. Дня 6. лю-того ц. р. відбудуться Загальні Збори Со-юзу Українських Адвокатів о годині 10, рано в салі Бесіди в Народному Домі у Львові.

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів **КРЕМ** **ПЕРЛОВИ** Ігнатія Львів. 956 44-2

КОНЦЕСІОНА АНІ через Міністерство Курси крою, моделювання і шиття Олени Вархалуні, вул. Кохановського 10. Курси для пань на власних матеріалах. Фаховим з правом видавання свідоцтв. Форми виконує після міри і журналів. 1337 2-10

КОНЦ. через Міністерство В. Р. і О. П. курси крою, моделювання і жіночого шиття з правом видавання свідоцтв — веде абсолютом вищої академії крою в Пари-жі і в Дрезні Біндер-Львів, Глинян-ська 4 (біля Пекарської). 1336 2-6

80 СОТ. коштує одна ложечка до чаю, з хінського срібла у Мандля, Копер-ника 14. Проти юна „Коперник“. 681а 21-2

НА ПРОДАЖ в цілості або частинами 15 моргів доброї землі під Львовом. — Зголошуватися до парохіального Уряду в Підбірках п. Винники. 1318 3-3

ФОРТЕЯНИ — ПЯНІНА уживані купує за готівку „Монюшко“, вул. Зімор-овича 10. 1321 3-6

УДІЛІННЯ локів шиття і крою біля, гаф-тарства (білий, колірний, золотий, тоledo, мережні) коронкарства (ва-пнє, ілє, тєнеріфа, казошкої на дрогах і рильцєх, виробі з полілки, рєліє і батки. Лїфтин-Грингаут, вул. Андрія Голуба 12, біля Гофмана, тел. 485. 1329 2-3

АДВОКАТ на провінції, пошукує кон-сультанта з провінційною практикою. Ласкаві зголошення до Адміністрації під „Адвокат“. 1334 2-5

ПЕТРО КУРИЛО уроджений в Холосів пов. Радех в 1894 р. сина Дмитра і Марії, згубив свою військову книжечку, Асентерований в р. 1916 до 19 п. п. лян-вері. Хтоб знайшов її, одержить за дору-чення винагороду. Петро Курило в Хо-лосів. 1345 1-3

СТАРИШ И кавалер, вислужений державний урядник, бажає одружитися зі стар-шою панною, брукетною, до 45 літ. Пер-шенство мають старші учительки і уряд-ники. Відповіді очікується до кінця січня ц. р. — Зголошення до Адміністрації „Ді-ла“ під „Добрий муж“. 1346 1-4

ОГЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Б. лікар віденських шпиталів
Д-р НОБЕЛТ ЮЛІТЕР
ордиує в скірних і венеричних недугах від 3-5; в косметичні від 12-1.
Станіславів, вул. 3-ма 11.

Лікарсько-дентистичне Заведення
д-ра Симона Раппапорта
Якова Насса

Львів, вул. Сикстуська 17 II.
Підомбування і вишивання зубів без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті на американську систему. Пациєнти з провін-ції полагоджуються в найкоротшому часі. ІІ. Т. урядовцям і студентам значна знижка. 1345 Поляки в сілках. 2-5

Подяка.

Усім, що згодили взяти участь в похоро-нах бл. п. Д-ра Станіслава Чикалова, адвоката в Тернополі та за вискази спів-чуття, складаємо щирі подяку
1349 1-1 **Дружина і діти.**

Д-р Фелікс Ган Спеціаліст недуг пері-ніа, серця і жовудка
Львів, Городецька 46. Тел. 834
Пересвітлення Рентгеном. 1170 21-35

Пневматики „Michelin“

найбільш витривалі і найдешевші
1339а поручає зі свого складу 1-5

Витовд Транда

Львів, Подлеского ч. 2.

II. Звичайні Загальні Збори

Філії „Просвіти“ в Лежайську від-будуться дня 23. січня 1927 в салі читальні „Просвіти“ в Лежайську о 4. год. попол. з слідуєчим денним порядком: 1. Від-криття Зборів. 2. Звіт уступаючого Відділу. 3. Удільнення абсолюторії уступ. Виділові. 4. Виділ нового Відділу. 5. Внесення і запити. За Виділ: Броніслав Геленський, голова, 1348 Броніслав Гайдук, секретар. 1-1

Звичайні Загальні Збори

Філії „Просвіти“ в Тернополі відбудуться в середу, дня 2. лютого 1927 о 11. год. перед полуднем в салі Мішанського Братства зі звичайним денним порядком. За Філію „Просвіти“ в Тернополі: Іл. Бри-кович, голова, Д-р Л. Онуферко, секретар. 1350 1-1

СТАНЦІЯ для уче-ниці дуже близь-ко гімназії Василя-нок. Зголошення до Адміністрації „Діла“, під „Станція“. 1351

Станіслав Він-ковський анара ро-бітні мужських одягів — **Львів, Валова 9.** 1331 2-3

КОНЦ. ТОРГОВЕЛЬНІ КУРСИ

Зофі Глюзньської, Львів, вул. Пан-ська ч. 14. — приймає вписи на курси: а) Торговельні 5-місячні (місячне чесне 12 зол.), б) стенографі 2-міс. і 5-міс. (місячне чесне 4 зол.) і каліграфі, в) писання на машинках 6 тиж. і 5 міс. (чесне мі. 5 зол.), г) чужих мов 5 міс. (чесне міс. 4 зол.), д) товарознавства. Відділи мужські і жіночі, передпол. і вечірні (для занятих спе-ціальні вечірні курси від год. 7-30). Прос-пекти даром. Інформації і вписи щоденно від 12-130 і від 7-9 вечером. — Управа: Проф. д-р Йосиф Глюзньський. 1300 3-6

Надзінна Рада

Акційної Спільки для будівельного промислу

давніше Іван Левинський

у Львові

подає до відома акціонерам, що

V. Звичайні Загальні Збори

акціонерів відбудуться дня 7. лютого ц. р. о год. 5. попол. в конференційній салі Банку дисконтного варшавського, Відділу у Львові, вул. 3-ма 14, з слідуєчим денним порядком:

1. Справоздання Надзінної Ради і предложення рахункового замкнення за 1926 р.
2. Справоздання Ревізійної Комісії.
3. Затвердження справоздання Надзінної Ради, білянсу та рахунку зисків і страт і удільнення Надзінній Раді абсолюторії.
4. Повзяття ухвали щодо розділу чистого зиску.
5. Вибір 10 членів Надзінної Ради; § 25 статута.
6. Вибір членів Ревізійної Комісії та означення висоти їхньої винагороди.
7. Зміна першого речення в § 7 статуту, котре буде звучати: „Оповіднення Спільки виконує Надзінна Рада з правовою силою в урядовім дєвєніку „Монитор Польскі“ у Варшаві“.
8. Вільні внесення.

Посідання 25 акцій звальоризованих рівних 621/2 акцій мар-кової емісії надає право до одного голосу на Загальних Зборах. В цілді виконання права голосування треба акції доказуючі право голосування зложити без купонових аркушів в найпізніше на 8 днів перед Загальними Зборами в ліквідатурі Банку дисконтного варшавського Відділу у Львові вул. 3-ма 14. Всі ухвали, застере-жені 3 гальним Збором, западають звичайною більшістю голосів. На случай рівності голосів внесення уважається за відкинене. До повзяття ухвали в предметах вичислєних в § 21 уст. 7 і 9 треба конечно, щоби щонайменше сімдесять п'ять (75) відсотків еміто-ваного капіталу акціонного було репрезентованих на Загальних Зборах і щоби на внесення згодилося сімдесять п'ят (75%) від-сотків приваєних. Ухвали повзяті на Загальних Зборах в справах вичислєних в § 21 уст. 7 і 9 вимагають до своєї важности по-твердження державної влади.

Львів, дня 17. січня 1927.

Предсідатель Ради:

Людвик Желєнський.